

INTRODUCERE.....	5
ANGLIA.....	20
Transportor naval de trupe	20
Un nume de avion	41
Vești de acasă	44
Superstiție	48
Pregătiri pentru raid.....	52
Echipa de la sol.....	55
Așteptare	59
O zi memorabilă	62
Oamenii din Dover	65
Dragor de mine.....	69
Baterie de coastă.....	72
Un țap alcoolic.....	76
Istorisiri despre Blitz	79
Lili Marlene.....	82
Discuții despre război.....	86
Căsuța care nu mai exista	89
Cultivarea legumelor.....	92
Rânduiala lumii	96
La cinema.....	99
Buna înțelegere regizată.....	102
Big Train	106
Bob Hope	110
Tihnă la castel.....	114
Sosesc yankeii	117

O mână	122
Cariera lui Big Train Mulligan	125
Gumă de mestecat	128
Mussolini	132
Barbut	135
AFRICA	141
Un avion către Africa	141
Alger	144
Escrocherii cu ceasuri	148
În lume	153
Amenințarea <i>short snorterilor</i> în vreme de război....	156
Osuarul	159
ITALIA	164
Repetiții	164
Invazie	171
Palermo	184
Suvenir	188
Întâmpinare	191
Doamna își face bagajul	194
Capri	198
Război pe mare	201
Barmanul îngrijorat	205
Camera video te face soldat	209
Povestea unui elf	212
Obiecte miraculoase	217
Simptome	221
Flota de placaj	224
Un distrugător	232
O echipă flenduroasă	236
Ventotene	240

John
STEINBECK

.....
A fost odată un război

Traducere din limba engleză și note
de Ona Frantz

MUSSOLINI

LONDRA, 9 august 1943 – Nava se afla în mijlocul oceanului când a demisionat Mussolini. Zvonul că se petrecuse ceva important a circulat printre soldați, echipaj și infirmiere. Apoi, dinspre puntea de comandă a sosit și confirmarea: „A demisionat Mussolini“. Cei de la bord au avut la dispoziție cinci zile în care să chibzuiască la informația asta și să-și facă speranțe. Iar lucrurile s-au desfășurat cam în felul următor:

Doi sergenți și un fruntaș stăteau pe puntea vântoasă, adăpostiți în dreptul unei bărci de salvare.

— Ei, trebuie să recunoașteți că-i o veste bună, dacă-i adevărată, a spus fruntașul.

— Da, a întărit sergentul tehnic, dar știi cum e când se retrage careva. Imediat e luat la șuturi. Cred că-s o mulțime cărora le-ar plăcea să-l altoiască pe bătrânul Musso. Nu m-ar surprinde s-aud că dă colțul curând.

— Ai dreptate, a spus sergentul-major. Zău că n-aș vrea să fiu în pielea lui Musso.

Nava brăzda oceanul, iar escortele se țineau pe-aproape ca niște pui neliniștiți...

Un sublocotenent ședea în salon și vorbea cu o infirmieră.

— Jucăm un *gin rummy*? a întrebat el.

— Sigur, a răspuns infirmiera.

Sublocotenentul s-a aplecat spre ea.

— Un soldat din unitatea mea a aflat exact cum stă treaba. Cineva i-a făcut felul Ducelui.

— Ce vrei să spui?

Sublocotenentul a amestecat pachetul de cărți și i l-a oferit să taie.

— L-a căpăcit. Asta vreau să spun. I-a luat gâtul. Sper c-a sângerat ca lumea.

Infiriera nici n-a băgat în seamă cărțile. S-a încruntat.

— Mă-ntreb dacă deținea puterea de-adevăratelea sau era doar un om de paie.

— De ce? Ce mai contează, dacă-i mort?

— Păi, a zis infiriera, dacă deținea puterea, atunci și fasciștii se duc după el de-acum. O să-i omoare pe toți. O să fie revoluție. Asta vreau să zic.

— Cred că ai dreptate, a spus sublocotenentul. Vrei să ții tu scorul...?

Căpitanul stătea întins în patul lui din aglomerata cabină privată și vorbea către patul de deasupra.

— Trebuie să le dai macaronarilor ce-i al macaronarilor, a spus el. Când au pentru ce să lupte, chiar luptă, nu glumă.

Peste marginea patului de sus s-a ițit capul unui maior.

— Cum adică?

— N-ai auzit? După ce l-au lichidat pe Mussolini, s-au revoltat macaronarii. Au pus de-o revoluție cum n-ai mai pomenit. E haos la Roma. Îi vânează pe fasciști ca pe șobolani.

— Dumnezeu mare, a zis maiorul, ăsta ar fi un moment numai bun pentru invazie. Din punct de vedere militar, nici că există un moment mai bun. Oare avem totul pregătit?

Un steward zăbovea pe coridor, lângă lada frigorifică. Un ajutor de bucătar s-a furișat lângă el.

— Nu pune mâna pe căpșunile alea, a zis stewardul pe un ton sever.

— Noi n-am primit nici o căpșună. S-au năpustit infirmierele pe căpșunile alea cum ne năpustim noi prin Italia. Nici urmă de căpșună n-am primit.

— Ce, am pătruns în Italia?

— Dac-am pătruns? Tu unde-ai fost pân-acu'? Suntem deja la jumătatea carâmbului. Umblă poliția militară pe străzile Romei chiar în clipa asta și macaronăresele își pun flori în păr.

Căpitanul a întrerupt partida de pocher monotonă.

— Trebuie să bem pentru asta, a zis el. Care-aveți niște whisky?

— Nu te prosti, a spus un locotenent-colonel. N-am mai avut strop de whisky din a doua zi pe mare. Pentru ce să bei? Pentru invadarea Italiei?

— Pe dracu' invadare. Italia e-n mâinile noastre.

— Am eu o sticlă, a zis locotenent-colonelul.

S-a cățărat peste niște picioare și s-a scotocit în servietă. S-au ridicat toți, au ciocnit și-au dat whisky-ul pe gât. Căpitanul s-a întors și a azvârlit paharul prin deschizătura hubloului.

— E o băutură foarte importantă. N-aș vrea ca-n paharul ăla să mai ajungă vreo poșircă.

S-a uitat afară prin hublou.

— Ne-a reperat un pescăruș, a constatat el. Cred că nu mai e mult până ajungem.

— Știi care-i treaba, a zis locotenent-colonelul, cu Italia scoasă din joc, Germania o să aibă de tras ca să păstreze controlul în Balcani. Ăștia o să vrea să scoată capul. Pun rămășag că se revoltă și Grecia. Și Turcia era gata să se bage. Poate ăsta-i imboldul de care are nevoie.

Trei soldați stăteau într-o grotă bătută de vânt, pe care o construiseră întinzându-și foile de cort între

o balustradă, o gruiie și un tub de ventilație. Se uitau cum trec pe lângă ei valuri clocotitoare cu creste albe de spumă.

— Măi Willie, aș vrea s-ajung acolo până nu se termină. N-o să mai apuc nici un pic de acțiune dacă nu ne grăbim și noi.

— O să ai acțiune să-ți ajungă și-o să pui cărca la muncă o grămadă până să terminăm, frăție.

— Nu știi ce să zic. Cu turcii ăia care-au luat-o razna, Germania nu mai poate să reziste la nesfârșit. Păi, la cât e Germania de ocupată acum, pun pariu c-am putea să intrăm în ea după ce traversăm Canalul. Da' șalanda asta abia se mișcă!

— Domnilor, le-a spus un locotenent în vârstă de douăzeci de ani altor trei locotenenți în vârstă de douăzeci de ani, domnilor, vă prezint Parisul.

— Babacul a văzut Parisul în celălalt război, a zis unul dintre domni.

— Domnilor, a reluat primul vorbitor cu voce tremurătoare, am traversat Canalul. Sfinte Sisoie! Măicu-liță! Na, c-am ajuns.

Toți trei s-au prins de mâini camaraderește...

Și astfel a intrat nava în port când războiul deja se purtase și se câștigase. Le-a luat ceva timp să depășească momentul.

BARBUT

LONDRA, 12 august 1943 – Iată o minciună de-a lui Mulligan despre o persoană pe nume Eddie. Mulligan a servit în armată alături de Eddie și îl cunoaște bine. Treptat, devine limpede că Mulligan a servit alături de mai toată lumea importantă.

În orice caz, acest Eddie era mare jucător de barbut, dar și o asemenea sfințenie de om, încât nimeni nu-i punea vreodată la îndoială integritatea în folosirea zarurilor. Eddie era pur și simplu norocos, atât de norocos, încât în orice duminică, și dacă trântea zarurile de perete cât să-i sară până la jumătatea dormitorului, tot i-ar fi ieșit un „natural”¹.

Performanțe de felul acesta au făcut să sporească suspiciunea că pe Eddie îl ajută o anumită forță nu tocmai omenească. În decurs de un an sau doi, a devenit bogat și fericit; nu s-a dovedit la fel de norocos în amor, dar nu poți să le ai pe toate. Eddie susținea că zarurile ar putea oricând să aducă o femeie în viața lui, dar că nu văzuse încă nici una care să-l facă să dea naturale. Că erau sau nu strugurii prea acri pentru el, cert e că Eddie îndura.

Într-un târziu a sosit și vremea ca Eddie și regimentul lui să fie imbarcați și trimiși către destinația X. Nu era o navă mare și stăteau tare înghesuți în ea. Punți, cabine private sau pasaje, peste tot era plin de oameni. Și întâmplarea face că nava a pornit la drum la un interval de timp rezonabil după ziua de salariu.

În prima zi, s-au desfășurat pe punte cel puțin două sute de partide de barbut; a participat și Eddie la una dintre ele, dar cu un aer apatic, doar așa, ca să nu-și iasă din mână, și fără să se obosească, deoarece știa că jocurile mai importante au loc mai târziu. Între două partide unu la unu, Eddie lânțea și mai făcea câte-o faptă bună ca să intre în acea stare de grație despre care știa că o să-i fie necesară mai târziu. A ajutat un soldat nițel pilit

---

1. Un număr câștigător de la prima aruncare a zarurilor.

să-și care geamantanul cu lucruri personale și s-a lăsat cu greu convins să primească o sticlă de coniac, lucru care anula fapta bună, după judecata lui Eddie. I-a compus o scrisoare soției sale, pe care n-o mai văzuse de doisprezece ani, și ar fi trimis-o cu poșta dacă ar fi găsit pe undeva vreun timbru.

Din când în când, mai ajungea înapoi pe punte și se mai băga la câte o partidă scurtă ca să-și mențină flexibilitatea încheieturii și limpezimea minții, dar adevărul e că n-avea nevoie. Eddie avea lichidități. N-avea nevoie să-și facă rezerve în preliminarii. El se ținea departe de jocul spectaculos din două motive. Întâi, că era o pierdere de timp. La fel de bine putea să lase banii să încapă pe mâna câtorva inși înainte să pună și el osul la treabă; iar în al doilea rând, în astfel de momente, Eddie prefera un fel de obscuritate și anonimată. Însă mai exista un motiv. Nava pornise la drum marți, iar Eddie aștepta duminică, fiindcă mai ales în zilele de duminică era el pe val, fapt pe care îl atribuia unui stil de viață curat și lipsit de egoism. Odată, într-o duminică – și nu uitați, aceasta e povestea spusă de Mulligan –, Eddie câștigase un tăvălug mic de la niște lucrători la drumuri în New Mexico, iar în altă duminică uscaseră de bani o întreagă adunare evanghelică, după care, cu smerenie, donase săracilor 10 procente din câștiguri.

Pe măsură ce se apropia sfârșitul săptămânii, febra jocurilor începea să scadă. Partidele se împuținau și mizele creșteau. Sâmbătă se mai desfășurau doar patru partide bune, iar la momentul acela a devenit și Eddie interesat. De dimineață a jucat apatic, dar după-amiază s-a activat și a golit masa de două ori, fiindcă era în criză de timp și nu voia să lase prea multe partide pe ziua următoare.